

програми для протидії даної проблеми, що включають інформування, реформування МОМ та МОП, а також надання правової допомоги. А також, після повномасштабного вторгнення РФ до України ЄС створює нові норми для регулювання даних питань.

Список використаних джерел

1. Директива ЄС (2011/36/EU). URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:en:PDF> (дата звернення 13.05.2023).
2. Діяльність європейського союзу щодо протидії торгівлі людьми. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1086/diyal_nist_yevropeys_kogo_soyuzu_schodo_.pdf?sequence=2&isAllowed=y (дата звернення 13.05.2023).
3. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 13.05.2023).
4. Торгівля людьми як глобальна проблема транснаціонального характеру. URL: http://lsej.org.ua/2_2020/122.pdf (дата звернення 13.05.2023).
5. Торгівля людьми. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Торгівля_людьми (дата звернення 13.05.2023).
6. Дракохруст Т. В. Адміністративно-правові форми та методи запобігання підрозділами громадської безпеки національної поліції нелегальній міграції. Актуальні проблеми правознавства. 2019. № 1(4). С. 76–80.

Піменова К.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету*

Науковий керівник:

*к.ю.н., доцент кафедри
цивільного права і процесу ЗУНУ
Зайцева-Калаур І.*

МІГРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ ДО КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПОДАЛЬШІ ПЕРСПЕКТИВИ

Міграція українців до країн Європейського Союзу на сьогодні, як ніколи, є дуже актуальною в контексті сучасної соціально-економічної ситуації, що склалася в Україні.

Російська агресія проти України стала причиною найбільшої в історії нашої держави міграційної кризи та однієї з найбільших у Європі з часів

Другої світової війни. Вперше у своїй історії Європейський Союз ввів у дію Директиву про тимчасовий захист, що запроваджує нормативно-правові положення для допомоги у врегулюванні масового прибуття людей.

Українська міграційна криза суттєво відрізняється від попередніх, які сталися в Європі в 21 столітті, адже українці біженці не вписуються в типовий портрет біженців, який склався під час попередніх років.

Більшість людей, що були змушені покинути власні домівки - це жінки працездатного віку з вищою освітою та їх діти. Більше того, схожість соціокультурних та релігійних цінностей українців та громадян ЄС, наявність діаспори тільки сприяє інтеграційним процесам.

За даними Управління Верховного Комісара ООН з питань біженців, близько 4,9 мільйонів українських біженців отримали статус тимчасового захисту у країнах Європи до 3 січня 2023 року, що становить близько 1% від населення країн Європейського Союзу. Найбільше українців прийняли Польща, Німеччина та Чехія [5].

Незважаючи на те, що багато українців змушені були переселитися через війну, їхнє прибуття до країн-приймачів викликало певну економічну активність і підтримувало споживчий попит в цих країнах, що стало вагомим фактором в боротьбі з рецесією. Наприклад, у Польщі та Естонії українці стали значним джерелом попиту на товари та послуги. За даними Національного банку України, українці витрачали свої заощадження в Польщі та інших країнах, що збільшило витрати валюти від українських банків на подорожі в 2022 році. Це свідчить про те, що прибуття українців до країн-приймачів може мати не тільки негативний вплив, але і стати корисним для місцевих економік [2].

В короткостроковій перспективі, мігранти все ж створюють додаткові виклики для бюджетів приймаючих країн, вони, ймовірно, зможуть зробити позитивний вплив на бюджет і економіку країн-реципієнтів, якщо залишаться в цих країнах напротязі декількох років і активно братимуть участь у ринку праці. Проте, те, що може стати надбанням для ЄС, є великою втратою для вітчизняної економіки.

Масова міграція українців за кордон має негативний вплив на економіку України. Українці, які емігрували, використовуючи свої українські банківські картки за кордоном, викликають великий відтік валюти з країни. Крім того, масштабний від'їзд українців має значний вплив на ринок праці, споживання та виробництво, що зменшує валовий внутрішній продукт України. Примусова міграція має негативний вплив на економічну активність через зменшення загального попиту. Від'їзд платоспроможних українців став важким ударом для економіки, оскільки споживчий попит був ключовим чинником розвитку української економіки. В результаті, міграція може створити проблеми з недостатнім рівнем робочої сили та соціальними витратами в майбутньому [2].

Одна з головних проблем полягає в тому, що від'їзд великої кількості талановитих та кваліфікованих людей за кордон призвів до серйозного

зменшення кадрового потенціалу в Україні. Багато з них були фахівцями в різних галузях, таких як медицина, освіта, наука, ІТ-технології тощо. Це суттєво погіршило якість надання послуг та рівень конкурентоспроможності українських компаній на світовому ринку.

Негативним наслідком є й потенційне зменшення кількості населення, не тільки зараз, але й у майбутньому, адже через виїзд саме жінок в Україні падає народжуваність. Крім того, міграція має значний вплив на соціальний розвиток країни, зокрема, від'їзд батьків може мати негативний вплив на дітей та сім'ї, залишені в Україні.

З іншого боку, міграція українців до країн Європейського Союзу може бути корисною для обох сторін. Наприклад, для країн-членів ЄС, міграція може забезпечити потрібну робочу силу та підвищити економічний розвиток. Для українців, міграція – це шанс на кращі умови життя та більші можливості для особистого розвитку, освіти та кар'єрного зростання. Європейський центральний банк розрахував, що до 55% українських біженців зможуть знайти роботу в країнах-реципієнтах, що збільшить робочу силу ЄС на 0,2-0,8% або на 0,3-1,3 мільйонів людей. Це може стати поштовхом для розвитку економік деяких країн ЄС. Тим часом, Національний банк України розрахував, що завдяки українським мігрантам випуск товарів та послуг у країнах-приймачах може зрости на 2,2-2,3%, а суми сплачених ними податків можуть перевищувати отриману допомогу від урядів країн-приймачів. У довгостроковій перспективі це може мати позитивний вплив на державні фінанси [2]. Також завдяки мігрантам укріплюються зв'язки між Україною та країнами Європейського Союзу.

З одного боку міграція до країн ЄС дає можливість українцям знайти кращі робочі місця з вищими зарплатами, збільшити власний досвід та отримати нові знання, які вони зможуть застосувати в Україні після повернення. З іншого боку, масштабна міграція може призвести до низки негативних наслідків, наприклад, відтік кваліфікованої робочої сили, скорочення споживчого попиту та погіршення демографічної ситуації.

У майбутньому, експерти передбачають можливе зниження рівня робочої сили в Україні, що може призвести до зменшення конкурентоспроможності українських компаній. Крім того, недостатній рівень робочої сили може призвести до зростання зарплат українських працівників, що зробить виробництво в Україні менш привабливим для інвесторів.

Також може виникнути проблема з соціальними витратами, оскільки від'їзд платоспроможних громадян призведе до зменшення платежів до національного бюджету. Внаслідок цього існує загроза скорочення соціальних програм та погіршення життя населення.

Перспективи повернення українців до України залежать від багатьох факторів, таких як економічна та політична стабільність в країні, можливості знайти роботу з гідною зарплатою та рівнем соціального захисту, тощо.

Повернення мільйонів українців додому потребує колосальної роботи з боку держави. Національна рада з відновлення України від наслідків війни підготувала проект Плану відновлення України, в якому міститься розділ, присвячений заходам щодо сприяння поверненню мігрантів. На даний момент, Україна вже зробила важливі кроки для покращення економічної та політичної ситуації в країні під час війни. Зокрема, було запропоновано підтримку бізнесу, запроваджено програми Е-робота, надано гранти для створення нового бізнесу, започатковано програму «ЄОселя», тощо. Однак, це лише маленькі кроки на шляху до забезпечення сталого економічного зростання та підвищення безпеки українців.

Аби, збільшити шанси на успішне повернення українців до України, потрібні додаткові зусилля з боку держави та бізнес-спільноти для створення робочих місць та покращення умов життя в країні. Також важливо вдосконалити систему соціального захисту, аби люди мали можливість отримувати допомогу при потребі.

Отже, на разі важливо розвивати програми підтримки повернення мігрантів, які б надавали можливість отримати роботу та полегшували переселення в Україну, процес отримання документів та переїзду. Такі програми повинні стимулювати повернення українців та збільшувати їх шанси на успішну реінтеграцію в українське суспільство.

Список використаних джерел

1. Ukraine Refugee Situation - UNHCR data portal: [Електроний ресурс] – Режим доступу: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
2. НБУ. [Електроний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vjivaye-zahodiv-dlya-zmenschennya-popitu-v-gotivkovomu-segmenti-valyutnogo-rinku-zahistu-mijnarodnih-rezerviv-i-utochnyuye-nizku-norm>
3. Тенденції сучасної трудової міграції українського населення в Польщу. [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://psaejrnl.nau.in.ua/journal/3_77_1_2020_ukr/4.pdf
4. Шкурат М., Павлоцька К. Аналіз стану процесу міграції українського населення в розрізі внутрішньодержавного та міжнародного рівнів. Галицький економічний вісник. Тернопіль : ТНТУ, 2021. № 5(72). С. 110–118. DOI: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/36730>
5. Migration data portal – The bigger picture. [Електроний ресурс] – Режим доступу: <https://www.migrationdataportal.org/>